

УДК 65.012.34 (045)

К.А.МАМОНОВ, канд. екон. наук, А.Ю.БАРХАСОВА

Харківська національна академія міського господарства

ЛОГІСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ

Охарактеризовано поняття «логістична інфраструктура», систематизовані підходи до його визначення, розглянуто особливості логістики на будівельних підприємствах, подано авторське бачення поняття «логістична інфраструктура підприємств будівельної галузі».

Охарактеризовано понятие «логистическая инфраструктура», систематизированы подходы к его определению, рассмотрены особенности логистики на строительных предприятиях, предложена авторская трактовка понятия «логистическая инфраструктура предприятий строительной отрасли».

The definition of “logistics infrastructure” was illuminated in the paper. The approaches for determination were classified. The specific of logistics on building enterprises was considering. The authors view on definition of “logistics infrastructure of building enterprises” has been offering.

Ключові слова: логістична інфраструктура, логістична інфраструктура підприємств будівельної галузі.

У сучасних умовах господарювання важливим завданням підприємств будівельної галузі є забезпечення економічної результативності діяльності, стратегічного розвитку основних фондів. Одним із інструментів, що створює можливості для вирішення таких складних завдань, є логістична система, яка реалізується через створення й використання сучасної логістичної інфраструктури підприємств.

Теоретичні положення формування та розвитку логістичної інфраструктури підприємства дослідженні у працях вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Ковальської Л.Л., Крикавського Є.В., Кузнецова М.М., Чорнописької М.В., Кліменко В.В., Колодіна В.С., Куваєва Н.Г., Сергеева В.І., Тарана С.А., Бауэрокс Д.Дж. [1-10] та ін.

Метою дослідження є систематизація теоретико-методичних підходів щодо визначення логістичної інфраструктури підприємств будівельної галузі.

У результаті аналізу існуючих теоретичних розробок визначена відсутність єдиних підходів, щодо характеристики поняття «логістична інфраструктура», що вносить різноаспектність та створює певні складності щодо управління логістичною інфраструктурою на вітчизняних підприємствах будівельної галузі.

У роботах деяких авторів логістична інфраструктура розглядається як системна категорія. Зокрема, Є.В. Крикавський вважає, що логістична інфраструктура – це сукупність елементів, що виконують важливі логістичні завдання і забезпечують здійснення логістичних процесів. Він розглядає логістичну інфраструктуру як цілісну систему управління (сукупність будівель, споруд з необхідним обладнанням для складування продукції, транспортні та маніпуляційні засоби, засоби пакування, засоби отримання, передачі та обробки інформації) [5].

Більш того, розділяючи представлений підхід, Є.В. Крикавський і Н.В. Чернописька визначають логістичну інфраструктуру як систему засобів просторово-часового перетворення логістичних потоків (матеріальних, інформаційних, фінансових, людських), а також сукупність підприємств різних організаційно-правових форм, які створюють організаційно-економічні умови проходження цих потоків шляхом створення потенціалу відповідних логістичних послуг [6].

В.В. Клименко, у рамках функціонального підходу, характеризує логістичну інфраструктуру як сукупність видів діяльності, за допомогою яких здійснюється та обслуговується процес руху матеріальних та фінансових потоків або процес руху товару [2].

Розділяючи положення функціонального підходу, В.С. Колодін виділяє логістичну інфраструктуру, як сукупність функцій, форм, методів та засобів усіх суб'єктів логістичного процесу, які приймають участь в організації товаропотоку. Вона представляє собою єдине ціле та включає елементи організаційного, інформаційного, комунікаційного забезпечення регіональної великомасштабної господарчої системи [4].

Розділяючи положення елементного підходу, Л.Л. Ковальська розглядає логістичну інфраструктуру як комплекс об'єктів, що мають певне географічне розташування і різні характеристики [3].

До числа типових об'єктів логістичної інфраструктури Бауэрокс Доналд Дж. відносить виробничі підприємства, склади, вантажно-розвантажувальні термінали та магазини роздрібно́ї торгівлі. В рамках логістичної інфраструктури здійснюються окремі функції: обробка замовлень клієнтів, управління запасами або вантажопереробка [1].

У рамках елементного підходу С.А. Таран стверджує, що до числа типових об'єктів логістичної інфраструктури відносяться виробничі підприємства, склади розподільчі та дистрибуторські, навантажувально-розвантажувальні термінали та магазини роздрібно́ї торгівлі. Всі об'єкти він розподіляє на дві групи:

- матеріальні об'єкти логістичної інфраструктури: склади, виробництва, транспортні господарства;

- транспортна складова – перевезення [10].

Н.Г.Куваєв у логістичній інфраструктурі виділяє транспортні, складські та обслуговуючі елементи, які пов'язані з додатковою обробкою товарів, з наданням торгових, побутових та адміністративних послуг, які забезпечені необхідними ресурсами – природними, матеріально-технічними, інформаційними, людськими, інституціональними та фінансовими [7].

М.М. Кузнецов розглядає логістичну інфраструктуру як сукупність елементів, які приймають участь у прямуванні матеріально-товарного потоку від виробника до споживача. В основі знаходиться: організаційна база, яка складається з постачально-збутових, брокерських, та інших посередницьких організацій; матеріальна база складається з транспортних систем, складського та тарного господарства, інформаційна система та засоби зв'язку; кредитно-розрахункова база в складі банківські та структурні заклади [8].

У рамках елементного підходу В.І. Сергеев виділяє наступні підрозділи логістичної інфраструктури:

- ✓ складське господарство (склади різного виду та призначення, вантажні термінали та термінальні комплекси);
- ✓ транспортні підрозділи різних видів транспорту;
- ✓ транспортні комунікації (автомобільні та залізничні дороги, залізничні під'їзні путі та ін.);
- ✓ ремонтні та допоміжні підрозділи, які обслуговують транспортно-складське господарство;
- ✓ телекомунікаційна система;
- ✓ інформаційно-комп'ютерна система [9].

В результаті систематизації існуючих теоретико-методичних підходів запропоновано авторський підхід щодо визначення логістичної інфраструктури будівельних підприємств, яка розглядається як комплексна категорія, що складається із сукупності функцій, предметів, орієнтованих на розвиток будівельних підприємств шляхом оптимізації фінансових, інформаційних, матеріальних та інших потоків із урахуванням особливостей взаємодії із різними групами зацікавлених осіб.

Логістична інфраструктура має відповідні особливості, які впливають на її формування й функціонування. В будівництві логістична інфраструктура має наступні особливості. В першу чергу, достатньо низь-

кий рівень розвитку логістики в будівництві, як галузі, народного господарства України.

В щорічному звіті Світового банку реконструкції та розвитку у 2012 р. Україна за показником якості логістики займала 66 позицію із 150 країн, з рейтингом 2,85 із 5 можливих [11]. Цей показник забезпечує міжнародний стандарт для вимірювання якості логістики. Він формується на основі запиту вантажних експедиційних компаній оцінити країни по ключовим характеристикам, таким як – продуктивність митної очистки, якість інфраструктури, тарифи на вантажні перевезення, логістичні компетенції.

Невеликі значення показників логістики українських підприємств відносно розвинутих країн пов'язано з низькою якістю транспортної і складської інфраструктури, високим рівнем зношеності рухомого складу та об'єктів інфраструктури транспорту.

Слід вказати на необхідність у будівництві вдосконалення та реінжинірингу процесів постачання, інтегрування логістичних функцій: транспортування та складування матеріалів, управління запасами, як на рівні окремих об'єктів, так і на рівні підприємств у цілому, управління закупками та взаємовідносини з постачальниками. Загальні рішення в секторі постачання для будівельного підприємства повинні вирішуватися на основі загальних витрат з урахуванням дотримання стандартів якості.

В контексті визначення особливостей логістичної інфраструктури, необхідно сфокусувати увагу на тому, що будівельне підприємство розглядається як споживач в логістичних системах виробників та постачальників матеріалів, компонентів. Логістичні процеси не є головною складовою для будівельних підприємств. Для цього потрібно чітко знати такі показники, як час виконання замовлення, рівень логістичних витрат, надійність поставок та ін. Знання цих показників дозволить якісно змінити логістичні процеси постачання для будівельних підприємств.

Особливістю логістики в будівництві є великі можливості для логістичного аутсорсингу, зокрема, в постачанні. Для будівельного підприємства виконання логістичних функцій транспортування, складування, управління запасами та закупівлями є допоміжними процесами. Спираючись на концепцію ключових компетенцій підприємству потрібно сконцентруватися на ключових процесах, а допоміжні віддати на аутсорсинг.

Більшість логістичних стратегій побудовані на основі мінімізації або максимізації ключового показника. Наприклад, стратегія мінімізації

загальних логістичних витрат; покращення якості логістичного сервісу; мінімізація інвестицій в логістичну інфраструктуру; логістичний аутсорсінг тощо.

Для управління логістичною інфраструктурою підприємств будівельної галузі перспективною може бути стратегія логістичного аутсорсінгу, за якою більшість логістичних процесів передається на виконання спеціалізованим організаціям (логістичним операторам).

Таким чином, у результаті дослідження систематизовані підходи до визначення логістичної інфраструктури, запропоновано авторський підхід до її визначення, з урахуванням особливостей будівельної галузі. У рамках запропонованого підходу створюються підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень щодо створення та функціонування логістичної інфраструктури на підприємствах будівельної галузі.

1. Бауэррокс Д. Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок / Д. Дж. Бауэррокс, Д. Дж. Клосс. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 640 с.

2. Клименко В.В. Анализ базовых понятий в управлении логистической инфраструктурой компании / В.В. Клименко. Логистика и управление цепями поставок. – 4(45), август 2011 НИУ – ВШЭ. – С. 5-9.

3. Ковальська Л.Л., Савка Б.Р. Теоретичні дослідження логістичної інфраструктури регіону // Економічні науки. Серія: Регіональна економіка. – Луцьк: Луцьк. нац. техн. ун-т, 2009. – № 6 (22). – С. 125-132

4. Колодин В.С. Логистическая инфраструктура регионального товарного рынка / В.С. Колодин. – Иркутск: ИГЭА, 1999. – 245 с.

5. Крикавський Є.В. Логістичне управління / Є.В. Крикавський. – Л.: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2005 – 683 с.

6. Крикавський Є.В. Логістичні системи / Є.В. Крикавський, Н.В. Чернописька. – Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2009. – 264 с.

7. Куваев Н.Г. Введение в логику / Н.Г. Куваев. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 347 с.

8. Кузнецов М.М. Понятийные особенности логистической инфраструктуры в системе внешнеторговых отношений // Ученые записки Таврического нац. ун-та имени В.И. Вернадского. Серия: Экономика и управление. – 2012. – № 25 (64). – С. 80-88.

9. Сергеев В.И. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / В.И. Сергеев. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 976 с.

10. Таран С.А. Логистическая стратегия предприятия: разработка и реализация. Практические рекомендации / С.А. Таран. – М.: Альфа-Пресс, 2010. – 312 с.

11. The Logistics Performance Index and Its Indicators [Електронний ресурс] / The World Bank – Washington, 2012. – р.68 // – Режим доступу http://siteresources.worldbank.org/TRADE/Resources/239070-1336654966193/LPI_2012_final.pdf.

Отримано 26.03.2013